

JOENSUUN KAUPUNGIN TYÖSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA V. 2022–2025

työsuojelutoimikunta 25.3.2022
henkilöstö- ja työllisyysjaosto

Sisällys

1	Työsuojelun toimintaohjelman perusta ja tarkoitus.....	3
2	Työsuojelua koskevat keskeiset säädökset, määräykset ja toimintaohjeet	3
3	Työsuojelukauden tavoitteet	3
4	Työsuojelun yhteistoiminta työpaikalla	4
5	Kaupungin työsuojeluorganisaatio	4
5.1	Työsuojelupäällikön tehtävät	4
5.2	Työsuojeluvastuutettujen tehtävät.....	5
6	Työsuojeluvastuut.....	5
6.1	Johdon vastuu.....	5
6.2	Lähiesihenkilöiden vastuu	5
6.3	Työntekijöiden vastuu	6
6.4	Asiantuntijoiden vastuu	6
7	Käytännön työsuojelutyö	6
7.1	Vuosittainen työsuojelun toimintasuunnitelma.....	6
7.2	Työntekijälle annettava perehdyttäminen	7
7.3	Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi eli riskienarviointi	7
7.4	Työsuojelutarkastukset	8
7.5	Työterveyshuollon työpaikkakäynnit.....	8
7.6	Työ- ja työmatkatapaturma.....	8
7.7	Vaara- ja uhkatilanteita koskevien selvitysten käsittely.....	9
7.8	Työntekijöiden toiminta työturvallisuuden edistämiseksi.....	9
7.9	Seuranta	9

1 Työsuojelun toimintaohjelman perusta ja tarkoitus

Työsuojelun toimintaohjelma perustuu työturvallisuuslain (23.8.2002/738) 9 §:ään. Tämä toimintaohjelma sisältää työsuojelussa noudatettavat tärkeimmät säädökset, määräykset ja toimintaohjeet sekä kaupungin työsuojeluorganisaation ja työsuojeluvastuut.

Tämän toimintaohjelman tarkoituksena on sekä toimia lain määräämänä työsuojelun toimintaohjelmanä että sisältää kaupungin työsuojelussa noudatettavat toimintatavat ja periaatteet.

2 Työsuojelua koskevat keskeiset säädökset, määräykset ja toimintaohjeet

Kaikki seuraavat säädökset, määräykset, ohjeet ja lomakkeet löytyvät kaupungin intranetissä työsuojelu -sivuilla [Kotisivu \(joensuu.fi\)](https://joensuu.fi/kotisivu)

- työturvallisuuslaki
- laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006)
- kunnallisen alan työsuojelun yhteistoimintasopimus
- virka- ja työehtosopimus työsuojeluvaltuutetun irtisanomissuojasta ja työsuojeluvaltuutetun korvauksesta
- sopimus työsuojeluvaltuutetuille annettavasta vapautuksesta ja ansionmenetyksen korvaamisesta
- kaupungin oma henkisen väkivallan, kiusaamisen ja syrjinnän estäminen – toimintaohje
- kaupungin työturvallisuusohje
- kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- kaupungin Varpu- aktiivisen tuen malli
- kaupungin päihdeohjelma
- sisäympäristöohje
- irtaimiston käsittelyohje vauriokohteissa
- kemikaaliturvallisuus
- työyhteisösovittelu
- häirintää ja epäasiallista kohtelua koskeva ilmoitus
- MyDay-sovelluksen latausohje, jossa voi ilmoittaa työturvallisuushavainnon sekä vaara- ja uhkatilanteen työssä
- lisäksi toimialoilla on omia työsuojelua ja -turvallisuutta koskevia ohjeita

3 Työsuojelukauden tavoitteet

Työsuojelun tavoitteena on edistää työpaikan turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä työntekijöiden työkykyä ylläpitävää toimintaa.

Työsuojelukauden 2022–25 kauden erityisinä tavoitteina on

1. Työsuojeluorganisaation ja toimialojen välisen työsuojelun yhteistoiminnan toimintamallien ja -kulttuurin kehittämien
2. Vaarojen kartoitus ja riskien arvioinnin toimintamallin kehittäminen sekä sähköisen järjestelmän hyödyntäminen
3. MyDay -järjestelmän jalkauttaminen
4. Työhyvinvointipari toimintamallin pilotointi ja käyttöönotto

4 Työsuojelun yhteistoiminta työpaikalla

Työnantajan ja työntekijöiden välisen työsuojelun yhteistoiminnan tarkoituksena on varmistaa työsuojelua koskevien säännösten noudattaminen sekä parantaa työympäristöä, työolosuhteita, työhyvinvointia ja työsuojelun viranomaisvalvontaa.

Työsuojeluyhteistoiminnan tavoitteena on edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta ja tehdä mahdolliseksi työntekijöiden osallistuminen ja vaikuttaminen työpaikan turvallisuutta ja terveellisuutta koskevien asioiden käsittelyyn.

(Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 20.1.2006/44)

5 Kaupungin työsuojeluorganisaatio

Työsuojelun yhteistoimintaelimenä toimii työsuojelutoimikunta. Työsuojelutoimikuntaan kuuluvat työsuojelupäällikkö, toimialojen työnantajan edustajat (3) sekä työsuojeluvaltuutetut sekä 1. varavaltuutetut (8).

Joensuussa työsuojelutoimikunnan lisäksi toimivat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen sekä kaupunkiympäristön yhteistyöryhmät. Yhteistyöryhmissä käsitellään toimialan työsuojelun yhteistoimintaan liittyviä asioita. Yhteistyöryhmä voi esittää asioita työsuojelutoimikunnan käsiteltäväksi.

Kaupungissa on työsuojelupäällikkö, jona toimii työhyvinvointipäällikkö. Työsuojeluvaltuutettuja on neljä ja heidän lisäksi työpaikoilla työsuojeluasiamiehiä.

Työsuojeluvaltuutettujen alueet ja ajankäyttö:

- 20 h/ vko: konsernipalvelut, hyvinvoinnin edistämisen palvelut (pois lukien koulujen ja päiväkotien avustajat ja ohjaajat), hyvinvointipalvelut ja kulttuuri
- 30 h/vko, (20 opv.): koulutuspalvelut, ml. koulunkäynninohjaajat ja erityisopettajat
- 27 h/ vko: varhaiskasvatus ml. avustajat
- 12 h/ vko: kaupunkiympäristö, Joensuun Vesi, liikunta

5.1 Työsuojelupäällikön tehtävät

Työsuojelupäällikön tehtävänä on avustaa työnantajaa ja esimiehiä tehtävissä, jotka liittyvät työsuojelun asiantuntemuksen hankintaan sekä yhteistyöhön työntekijöiden ja työsuojeluviranomaisten ja työterveyshuollon kanssa. Työsuojelupäällikkö huolehtii työsuojelun yhteistoiminnan järjestämisestä ja kehittämisestä työpaikalla.

5.2 Työsuojeluvaltuutetun tehtävät

Työsuojeluvaltuutettu edustaa työpaikan työntekijöitä käsiteltäessä työturvallisuuteen ja työterveyteen sekä työolosuhteisiin liittyviä asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa. Työsuojeluvaltuutetun tehtävänä on oma-aloitteisesti perehtyä työpaikansa työympäristöön ja työyhteisöön tilaan liittyviin työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttaviin asioihin sekä työsuojelusäännöksiin.

Työsuojeluvaltuutetun tulee osaltaan kiinnittää edustamiensa työntekijöiden huomiota työn turvallisuutta ja terveellisyttä edistäviin seikkoihin. Työsuojeluvaltuutetun tärkeä tehtävä on välittää työntekijätason tietoa työturvallisuus- ja työterveysasioista käsiteltäväksi yhteistoiminnassa työnantajan kanssa. Työsuojeluvaltuutettu ilmoittaa havaitsemistaan puutteista ja epäkohdista ensin työnjohdolle ja tarvittaessa työsuojelupäällikölle.

Työsuojeluvaltuutettu osallistuu työsuojelua koskeviin tarkastuksiin ja asiantuntijan tutkimuksiin, jos tämä tai työsuojeluviranomainen katsoo tutkimukseen osallistumisen tarpeelliseksi.

6 Työsuojeluvastuut

6.1 Johdon vastuu

Työsuojelu on osa kaupungin organisaation jokapäiväistä toimintaa. Johdon tehtävänä on

- noudattaa toimintaa koskevia lakeja asetuksia ja muita velvoitteita
- valvoo työsuojelovelvoitteiden noudattamista
- turvata ja varmistaa yhteistoiminnassa työsuojelun toimintaedellytykset
- luo edellytykset työolojen seurannalle ja kehittämiselle

(Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 20.1.2006/44 §:t 26 ja 31)

6.2 Lähiesihenkilöiden vastuu

Työturvallisuuslain pykälä suluissa

- Antaa työturvallisuusohjeita ja valvoo niiden noudattamista. (14§)
- Valvoo työoloja, työmenetelmiä, koneiden, laitteiden ja työvälineiden kuntoa. (8§)
- Valvoo suojalaitteiden ja henkilökohtaisten suojavälineiden käyttöä ja vastaa niistä. (8§)
- Perehdyttää ja opastaa alaisuudessaan olevat työntekijät (14§)
- Osallistuu tapaturmien ja työturvallisuushavaintojen tutkintaan.
- Vastaa työpaikan riskienarvioinnin toteuttamisesta ja ylläpidosta. (10 §)

6.3 Työntekijöiden vastuu

- Turvallisuuden ja terveellisuuden vaatiman järjestyksen ja siivottavuuden, sekä huolellisuuden ja varovaisuuden ylläpitäminen (18 §)
- Työstään muille työpaikalla olijoille johtuvien vaarojen huomioiminen (18 §)
- Vikojen ja puutteellisuuksien poistaminen ja niistä ilmoittaminen (19 §)
- Annettujen suojainten ja soveltuvan työvaatetuksen käyttäminen (20 §)
- Työvälineiden ja vaarallisten aineiden ohjeiden mukainen käyttäminen (21 §)
- Turvallisuus- ja suojalaitteiden käyttäminen (22 §)
- Turvallisuuden edistäminen yhteistyössä työnantajan ja työntekijöiden edustajien kanssa (17 §)

6.4 Asiantuntijoiden vastuu

Kaupungin omia asiantuntijoita ovat työsuojeluorganisaatio sekä sisäympäristöasiantuntemuksen osalta tilakeskus. Asiantuntijat eivät kuulu kaupungin linjaorganisaatioon eikä heillä ole sen työsuojeluvastuuta. Asiantuntijat vastaavat vain omista asiantuntijapalveluistaan.

Työsuojeluorganisaatio avustaa linjaorganisaatiota työsuojelun seurannassa ja kehittämisessä. Tiivistä yhteistyötä tehdään työterveys- ja ympäristöterveydenhuollon kanssa. Työterveyshuolto tuottaa muun toimintansa ohella selvityksiä linjaorganisaation toiminnan tueksi. Ympäristöterveydenhuolto valvoo omaan viranomaisvalvontaan kuuluvia kohteita.

Kaupungin omat asiantuntijat voivat ostaa tehtäviensä suorittamiseksi palveluja kaupungin ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Näiden asiantuntijoiden vastuu rajoittuu vain heidän tuottamiinsa palveluihin.

7 Käytännön työsuojelutyö

Tärkeänä periaatteena työturvallisuudessa ja –hyvinvoinnissa on ennalta vaikuttaminen ja tärkeänä tavoitteena työtapaturmien väheneminen ja työhyvinvoinnin ylläpitäminen.

Työsuojelu on mukana suunnittelemassa työhyvinvoinnin edistämistä eri toimialoilla ja kaupungin tasolla. On tärkeää käydä keskustelua ja vuoropuhelua havaituista asioista ja ilmiöistä ja pyrkiä yhteistyössä kehittämään toimintaa.

Työsuojeluasioista tiedotetaan esihenkilöiden ja henkilöstöpalveluiden kautta kaupungin käytössä olevissa kanavissa.

7.1 Vuosittainen työsuojelun toimintasuunnitelma

Työsuojelutoimikunta, työhyvinvointipäällikkö ja työsuojeluvaltuutetut laativat vuosittain yhdessä työsuojelun toimintasuunnitelman, joka sisältää ainakin:

- suoritettavat riskien arvioinnit ja työsuojelua koskevat projektiluonteiset työt (esimerkiksi kampanjat)
- työsuojelun kehittämistä koskevat tehtävät ja annettavat ohjeet
- järjestettävät työhyvinvointiin tai -turvallisuuteen liittyvät koulutukset työsuojeluhenkilöstölle ja muulle henkilöstölle

7.2 Työntekijälle annettava perehdyttäminen

Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus huomioon ottaen työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työmenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työmenetelmien käyttöön ottamista. Annettua opetusta ja ohjausta täydennetään aina tarvittaessa. (Työturvallisuuslaki 14§)

Lähiesihenkilö vastaa omien työntekijöidensä perehdytyksestä. Esihenkilön käytössä on intrasta löytyvä yleinen perehdytyslista, jota työpaikat voivat käyttää työntekijän perehdyttämiseen. Listaa voidaan täydentää työpaikan omilla perehdytysasioilla. Perehdytyksessä on huomioitava riittävä perehdytys ennen vaarallisen (mm. väkivallan uhkaa sisältävän) työn aloittamista. Perehdyttäminen ja työhön opastus ovat keskeisiä kaupungin toimintatapoja, jonka avulla työntekijä tuntee velvollisuudet ja osaa hoitaa työtehtävät oikealla tavalla.

7.3 Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi eli riskienarviointi

Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, jos niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Tällöin on otettava huomioon:

1. tapaturman ja muu terveyden menettämisen vaara;
2. esiintyneet tapaturmat, ammattitaudit ja työperäiset sairaudet sekä vaaratilanteet;
3. työntekijän ikä, sukupuoli, ammattitaito ja muut hänen henkilökohtaiset edellytyksensä;
4. työn kuormitustekijät;
5. työajan ulkopuolella tapahtuva työhön liittyvä matkustaminen; mahdollinen lisääntymisterveydelle aiheutuva vaara;
6. muut vastaavat seikat

Jos työnantajalla ei ole riittävää asiantuntemusta, hänen on käytettävä ulkopuolisia asiantuntijoita. (Työturvallisuuslaki 10§)

Joensuun kaupungin työpaikoilla riskienarviointi toteutetaan esihenkilön johdolla Riski-Arvi-järjestelmässä. Työsuojelupäällikkö avaa vuosittain arviointikierroksen, jonka jälkeen esihenkilö yhdessä henkilöstön kanssa tunnistaa työpaikan riskit, arvioi riskin suuruuden sekä miettii ongelmakohtiin korjaavat toimenpiteet riskin poistamiseksi tai vähentämiseksi. Toimenpiteille tulee määrittää vastuuhenkilöt ja aikataulut.

Riskienarviointi tulee olla työpaikalla työntekijöiden saatavilla. Se on päivitettävä vuosittain tai olosuhteiden olennaisesti muuttuessa. Työpaikan esihenkilöt seuraavat kuinka riskien kartoituksessa päätettävät toimenpiteet toteutuvat.

7.4 Työsuojelutarkastukset

Työsuojelutarkastuksia suorittaa Itä-Suomen aluehallintoviraston (ISAVI) työsuojelun vastuualue.

Tarkastuksiin osallistuvat kaupungin puolesta seuraavat henkilöt:

- tarkastettavan työpaikan esihenkilö/esihenkilöt
- tarkastettavan työpaikan työsuojeluasiamies tai muu henkilöstön edustaja
- tarkastettavan toimialan työsuojeluvaltuutettu
- työhyvinvointipäällikkö (työsuojelupäällikkö) tarvittaessa
- tilakeskuksen tai kiinteistöhuollon tai muun tahon edustaja tarvittaessa

Tarkastettavan työpaikan työntekijöitä kuullaan tarkastuksen yhteydessä siinä määrin kuin se on mahdollista.

Sen lisäksi, että työpaikan ja/tai hallintokunnan esihenkilöt käsittelevät tarkastuskertomukset, voidaan ne käsitellä tarpeen mukaan myös työsuojelutoimikunnassa tai yhteistyöryhmässä. Tarkastuksien johdosta annetut suositukset, toimintaohjeet ja kehotukset on pyrittävä toteuttamaan mahdollisimman nopeasti. Työsuojelupäällikkö toimii työnantajan yhteyshenkilönä Aviin.

7.5 Työterveyshuollon työpaikkakäynnit

Työterveyshuollon työpaikkakäynnit toteutetaan toimialakohtaisen työsuojelun kanssa yhdessä sovitun toimintasuunnitelman mukaisesti. Työsuojeluvaltuutettu osallistuu tarkastuksiin. Työhyvinvointipäällikkö osallistuu käynteihin tarvittaessa. Työterveyshuolto lähettää työhyvinvointipäällikölle kuitenkin aina työpaikkaselvitysraportin.

7.6 Työ- ja työmatkatapaturma

Työ- ja työmatkatapaturmista ilmoitetaan välittömästi lähiesihenkilölle, joka täyttää sähköisesti tapaturmailmoituksen. Ilmoituksen täyttäjän tulee tunnistautua joko

henkilökohtaisilla pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella. Linkki sähköiseen ilmoitukseen löytyy intrasta ´Työhyvinvointi – Työsuojelu ja työtapaturmat`. Ilmoitus on tehtävä kymmenen päivän kuluessa tapaturmasta. Työtapaturmailmoituksessa on tärkeää kertoa, mikä äkillinen, odottamaton ulkoinen tekijä on aiheuttanut tapaturman.

Vakavista työtapaturmista (ison luun tai jonkun nivelen rikkoutuminen, runsas verenvuoto, seurauksena pitkä sairauspoissaolo ym.) on työsuojelun lisäksi ilmoitettava poliisille ja aluehallintovirastoon. Työhyvinvointipäällikkö auttaa tilanteen arvioimisessa.

Kaikilla työntekijöillä on mahdollisuus ottaa käyttöön puhelimeen ladattava MyDay App. Tämän kautta henkilöstö voi tehdä työpaikoilta työturvallisuushavaintoja. Ilmoitukset havainnoista menevät sekä esihenkilölle että tiedoksi työsuojeluun. Havainnot käsitellään työpaikalla ja tehdään tarvittavia korjauksia, jotta työturvallisuus paranisi.

Työsuojelutoimijat tarkastelevat työpaikoilla sattuneita työtapaturmia sekä tehtyjä turvallisuushavaintoja ja pohtivat omalta osaltaan keinoja työtapaturmien vähentämiseksi. Tilastoja käsitellään myös työsuojelutoimikunnassa.

7.7 Vaara- ja uhkatilanteita koskevien selvitysten käsittely

Vaara- ja uhkatilanteet ilmoitetaan MyDay Appin kautta. Tieto ilmoituksista menee työpaikan esihenkilölle, ylemmälle johdolle sekä työsuojeluun. Ilmoitukset käsitellään työpaikoilla esihenkilöiden ja työntekijöiden kesken. Tilaisuuksiin kutsutaan tarvittaessa myös työsuojeluvaltuutettu sekä työhyvinvointipäällikkö. Käsittelyn tarkoituksena on uhka- ja vaaratilanteiden tunnistaminen ja selvittäminen sekä niiden poistaminen ja merkityksen arviointi.

Vaara- ja uhkatilanteita koskevat selvitykset käsitellään vuosittain toimialan yhteistyöryhmässä tai tarvittaessa kaupungin työsuojelutoimikunnassa.

7.8 Työntekijöiden toiminta työturvallisuuden edistämiseksi

Työsuojelu on osa työpaikkojen jokapäiväistä toimintaa. Jokainen työntekijä on velvollinen toimimaan siten, että työn terveellinen ja turvallinen suorittaminen on mahdollista. Työsuojelu on yhteistyötä työpaikoilla. Työsuojelu on osa ammattitaitoa, mikä näkyy päivittäisessä johtamisessa, suunnittelussa ja työnsuorittamisessa.

7.9 Seuranta

Tavoitteellinen työsuojelutoiminta edellyttää suunnitelmien ja toteutettujen toimenpiteiden seuraamista ja arviointia. Seurannan tavoitteena on työympäristön ja työyhteisön tilan jatkuva havainnointi, arviointi ja käytäntöjen parantaminen.

Seurantaan tekevät työyhteisöjen lisäksi työsuojeluvaltuutetut, työsuojelutoimikunta, johto. Seurannan välineinä toimivat mm.

- sisäilmatyöryhmän toiminta
- työpaikkakäynnit/-selvitysraporttien toimenpide-ehdotusten toteutuminen ja vaikutus
- tapaturma- ja ammattitautitilastot
- kyselyt ja muut palautteet

